

TANZANYA ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlařmalar ve Avrupa Birliği
Genel M¼d¼rl¼đ¼

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
3. DIŞ TİCARET	6
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	11
5. TÜRKİYE ile TİCARET	12
EKLER:.....	15

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti
Nüfus	63,34 milyon (IMF 2023)
Dil	Svahili, İngilizce
Yüzölçümü	945.087 km ²
Başkent	Dodoma
Başlıca Şehirleri	Darüsselam, Arusha, Bagamayo
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Samia Suluhu Hassan
Para Birimi	Tanzanya Şilini

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: Birleşmiş Milletler, Uluslararası Para Fonu, Dünya Sağlık Örgütü, Gıda ve Tarım Örgütü, Dünya Ticaret Örgütü, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü, Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu, Interpol, Uluslararası Çalışma Örgütü, Afrika Birliği, Doğu Afrika Topluluğu (EAC) ve Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (SADC) İngiliz Milletler Topluluğu. Doğu Afrika Topluluğu'nun ve Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemesinin merkezi Tanzanya'nın Arusha şehrinde yer almaktadır.

Coğrafi Konum

Tanzanya, 883.749 km² yüzölçümü ve 56 milyona yaklaşan nüfusu ile Doğu Afrika bölgesinin en büyük ülkelerinden birisidir. Tanzanya'nın doğusunda Hint Okyanusu yer almakta olup, güneyde Mozambik (756 km), Malavi (475 km), Zambiya (338 km); batıda Kongo (459 km), Brundi (451 km), Ruanda (217 km); kuzeyde Uganda (396 km) ve Kenya (769 km) ile sınırı bulunmaktadır. Tanzanya'nın, Hint Okyanusu ile 1.424 km. kıyısı bulunmaktadır.

Tanzanya'nın kuzeydoğusundaki dağlık bölgede Afrika'nın en yüksek noktasını oluşturan Klimanjaro Dağı (5.895 m.) ve Meru Dağı (4.566 m.) bulunmaktadır. Kıtadaki en büyük göllerin üçü (Victoria, Tanganyika ve Nyasa gölleri) Tanzanya'da yer almaktadır. Ülkenin sahile yakın bölgelerinde ovalar, orta bölgelerde platolar, kuzey ve güneyde dağlık alanlar bulunmaktadır. Sahil bölgelerinde tropik, yüksek bölgelerde ılıman iklim hâkimdir.

Darüsselam 4 milyonluk nüfusuyla ülkedeki en büyük ticaret ve liman şehridir. Ülkenin dış ticaretinin % 75'inde bu liman kullanılmaktadır. Ülkedeki diğer büyük limanlar Mtwara, Tanga ve Zanzibar'da yer almaktadır. Tanzanya'da üç uluslararası hava limanı (Dar es Salaam, Klimanjaro ile Zanzibar) ve 21 küçük havaalanı bulunmaktadır.

Ülkenin diğer önemli şehirleri olan Arusha ile Zanzibar turizm, Mwanza is madencilik yönünden önemli şehirlerdir. Ülkenin güneyindeki nispeten yüksek kesimlerdeki Mbeya ve Iringa tarım için uygun şehirlerdir.

Siyasi ve İdari Yapı

Dünyanın en fakir ülkelerinden birisi olan Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti, ana karadaki Tanganyika ile Zanzibar adasınının 1964 yılında birleşmesiyle oluşmuştur. Zanzibar iç işlerinde bağımsızdır ve

kendine ait bir hükümet tarafından yönetilmektedir. Kurulduktan sonra tek partili sosyalist sistem ile yönetilmeye başlanmıştır. Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti'nde 1992 yılında çok partili sisteme geçilmiştir. Bugüne kadar, ülkeyi tek başına yöneten CCM partisi aralıksız iktidardadır.

2015 yılından bu yana başkan yardımcısı olarak görev yapan Samia Suluhu Hassan, önceki devlet başkanı John Magufuli'nin (Ekim ayında ikinci bir dönem için yeniden seçilmiş olan) ölümünden iki gün sonra, Mart 2021'de Tanzanya'nın ilk kadın Cumhurbaşkanı olmuştur.

Nüfus ve İstihdam

IMF 2023 tahminine göre ülkenin nüfusu 63,34 milyondur. Zanzibar adasında nüfus artış hızı yıllık % 3,1 ile ana karadan daha yüksek oranda gerçekleşmiştir. Son nüfus sayımına göre ortalama hane halkı sayısı ana karada 4,9 kişi iken Zanzibar'da 5,3 kişidir. Nüfusun % 30-35'inin şehirlerde yaşadığı tahmin edilmektedir. Her yıl yaklaşık 700.000 kişi işgücü piyasasına dahil olmaktadır. Aynı araştırmaya göre ülkede çoğu şehirlerde olmak üzere 2,3 milyon işsiz bulunmaktadır. İşsizlik en çok 15-34 yaş grubu arasında ve özellikle genç kadınlar arasında yaygındır. Kayıt dışı ekonomi ülkede ciddi bir problemdir.

Doğal Kaynaklar

Tanzanya'da büyük miktarda ve ticari olarak kullanılabilir maden kaynakları mevcuttur. Maden kaynaklarının belli başlıları içinde altın, elmas ve tanzanit yer almaktadır. Toplam ihracatının yaklaşık % 45'ini oluşturan altın ile elmas üretimi hızla sürdürülmektedir. Malavi sınırında uranyum yatakları bulunmaktadır. Bu bölgede hali hazırda bir miktar kömür üretimi yapılmaktadır. Son yıllarda önemli miktarda nikel yatakları bulunmuş ve ayrıca araştırmalarda büyük miktarda platinyum yatakları olabileceği ortaya konmuştur. Tanzanya'da yapılan araştırmalar neticesinde önemli miktarda doğal gaz bulunmuş ve dikkate değer miktarda petrol bulunduğu yönünde kanaat oluşmuştur.

Ülkede 12 milli park ve 15 av sahası bulunmaktadır. Bu sahalardan Kenya sınırındaki hariç diğerleri işletilmemektedir. Ülkede bu konularda gelişme için büyük bir potansiyel mevcuttur. Ngogoro koruma alanı, Serengeti milli parkı ve Seleous av alanı UNESCO dünya mirası listesinde yer almıştır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	69,94	77,07	84,03	85,97	92,41	101,07	111,63	123,59
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	4,9	4,7	5,2	6,1	6,2	6,8	7	7
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	1 171	1 253	1 327	1 318	1 376	1 461	1 567	1 685
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	3,7	4,4	4	4	4	4	4	4
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,4	-5,4	-5,2	-4,2	-3,6	-3,3	-2,9	-2,7
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Nüfus (milyon)	59,73	61,51	63,34	65,23	67,18	69,18	71,24	73,36
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	42,1	42,3	42,6	41,9	40,3	38,8	37,4	36

*Tahmini

Kaynak: IMF

Son on yılda Sahra-altı Afrika'da en iyi ekonomik performans gösteren ülkelerin başında gelen Tanzanya'da başta sanayi ve hizmetler sektörlerinin katkılarıyla ekonomi 2019 yılında % 7 oranında büyümüştür. Pandemi etkisiyle Tanzanya 2021 yılında %4,9 oranında, 2022 yılında da %4,7 oranında büyüme gerçekleştirmiştir. Tanzanya ekonomisi, büyük oranda tarım, madencilik (altın) ve turizme dayanmaktadır. Balıkçılık da halkın önemli geçim kaynaklarından birisidir. Ülkede hizmetler sektörü son yıllarda hızla gelişmiş olup, hâlihazırda GSYİH'nin yarısını oluşturmaktadır. Hizmet sektöründeki büyüme büyük ölçüde turizm, telekomünikasyon ve finans sektöründe yaşanan gelişmelerden kaynaklanmaktadır. IMF verilerine göre Tanzanya ekonomisinin 2023 yılında %5,2 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir.

Tanzanya Merkez Bankasının Ocak 2022 Aylık Ekonomik Değerlendirme / Monthly Economic Review (MER) raporuna göre; Covid-19 pandemisinin Tanzanya ekonomisi üzerindeki olumsuz etkileri azalmaya ve ülke ekonomisi toparlanma sürecine girmeye başlamıştır. Raporda, ihracat ve turizm gelirlerinin artış gösterdiği ifade edilmiştir. Özel sektöre 2021 yılında verilen krediler 2020 senesine kıyasla %10 artış kaydetmiştir. Turizm sektörü de toparlanma emareleri göstermeye başlamıştır. Şöyle ki, 2021 yılında ülkeye gelen turist sayısı bir önceki yıla göre %48 oranında artış göstererek 918.603 olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında turizmden elde edilen gelir 714,5 milyon Dolar iken, bu rakam 2021'de 1.396 milyar Dolara yükselmiştir. Ülkenin mamul ürün ihracatının (sisal, tütün, çiçekçilik ev balıkçılık ürünleri vb.) da artması ekonomide anılan olumlu trende katkı sağlamıştır. (Darüsselam Ticaret Müşavirliği)

Doğal kaynaklara dayalı sektörlerin, Hükümetin korumacı politikaları sebebiyle potansiyellerinin altında büyüme gerçekleştirmesi beklenirken, altyapı yatırımlarına yönelik yabancı sermayenin ülkeye gelmeye devam edeceği düşünülmektedir. Milli gelirin %40'tan fazlasını teşkil eden hizmetler sektörünün, ticaret, taşımacılık ve telekomünikasyon alt sektörleri başta olmak üzere milli gelir artışına olumlu etkisinin süreceği beklenmektedir. Limanlarda gerçekleştirilecek olan genişleme çalışmaları ticaret ve taşımacılık sektörlerindeki; Air Tanzania Havayolları'nın uçuş ağını genişletmesi ise turizm sektöründeki büyümeyi destekleyecektir. Altın ve elmas madenciliği ve söz konusu madenlerin ülkede işlenmesi konusunda sınırlı büyüme beklenirken, madencilik sektörünün milli gelir büyümesine yönelik katkısının da göreceli olarak azalacağı değerlendirilmektedir.

Tanzanya, Doğu Afrika Gümrük Birliği üyesidir. Doğu Afrika Topluluğu (EAC); Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti, Kenya Cumhuriyeti, Uganda Cumhuriyeti, Ruanda Cumhuriyeti ve Burundi Cumhuriyeti'nin üye olduğu ve genel merkezi Tanzanya'nın Arusha kentinde bulunan bölgesel bir hükümetler arası örgüttür.

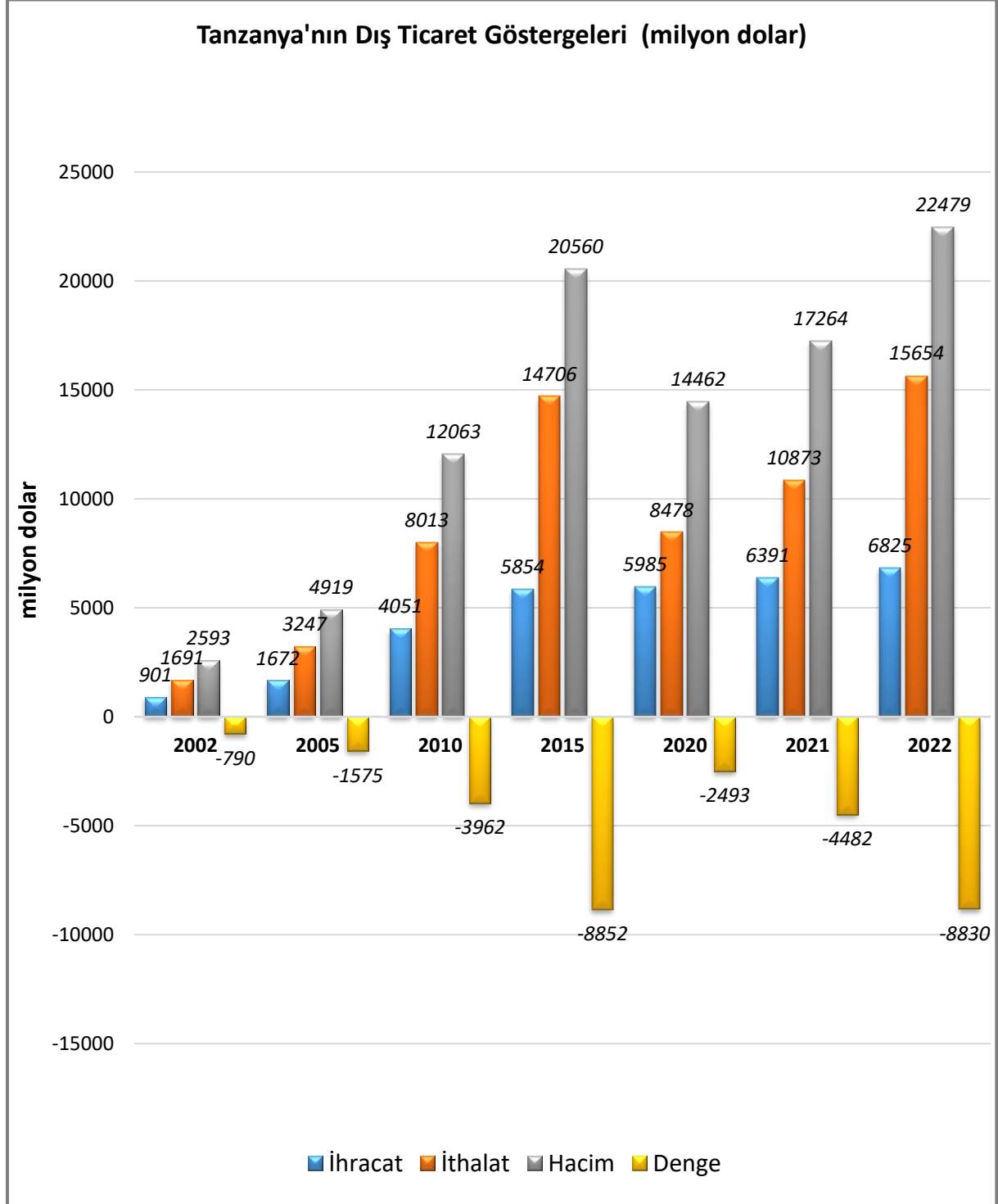
Doğu Afrika Topluluğu; siyasi, ekonomik ve sosyal konulardaki işbirliğinin üye ülkelerin tümünün yararına olacak şekilde genişletilmesini ve derinleştirilmesini hedeflemektedir. EAC ülkeleri bu amaçla 2005 yılında gümrük birliği uygulamasına geçmiş, 20 Kasım 2009 tarihinde ise, 1 Temmuz 2010 tarihinde yürürlüğe giren Ortak Pazar Protokolünü imzalamıştır.

Tanzanya'da 1980'lerin ortalarından itibaren politik sistemde, ekonomide ve kamu yönetiminde reformlar uygulanmaktadır. 1986 yılında başlayan ekonomik reform programları sonucunda pazar ekonomisine dönüşüm sağlanmıştır. Ticaret, kurlar ve faizler tamamen liberal hale getirilmiştir. Büyük kapsamlı özelleştirme uygulamaları gerçekleştirilmiş, kamuda çalışan sayısı önemli ölçüde azaltılmıştır ve performansa dayalı ücret sistemine geçilmiştir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

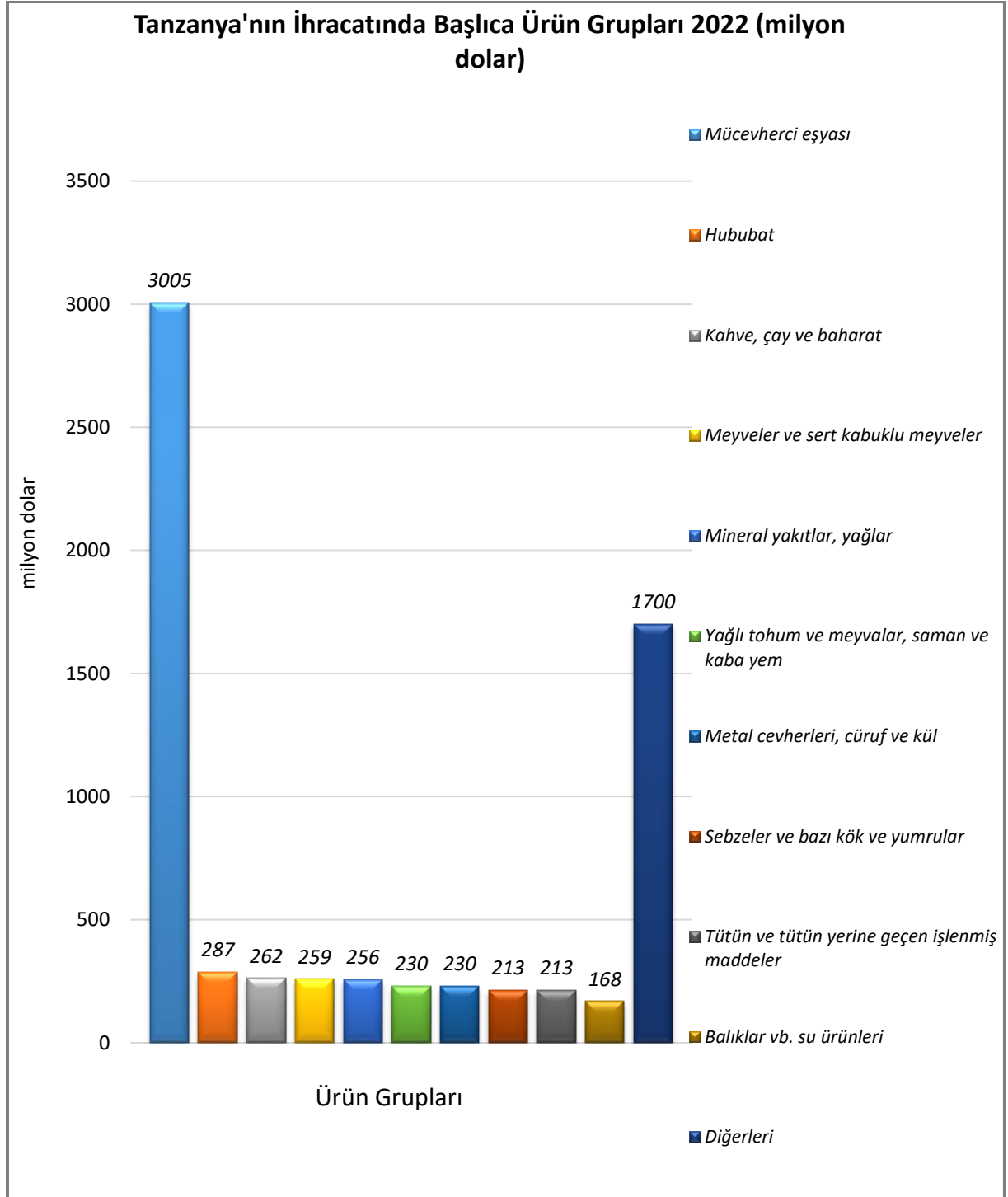
Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

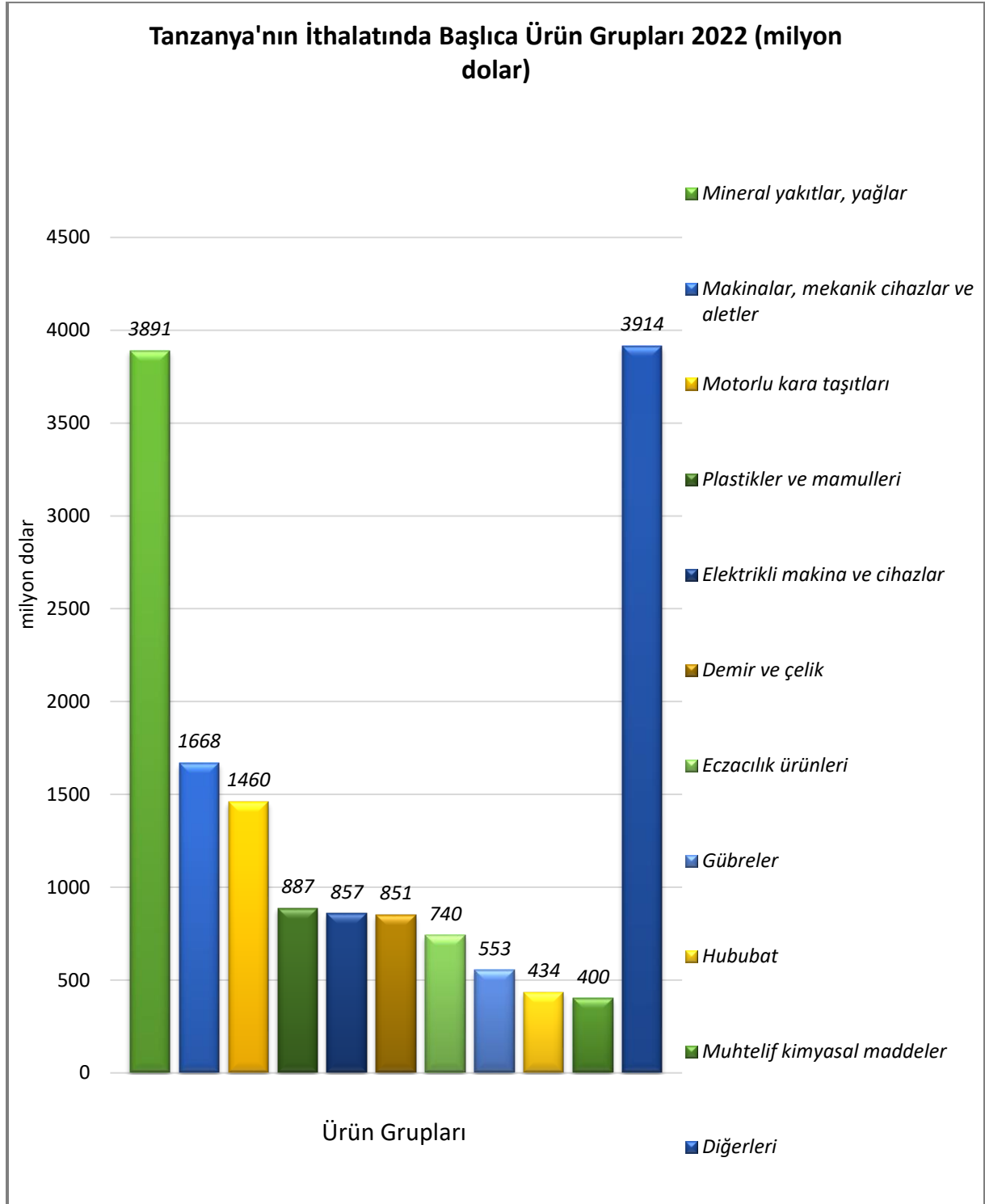
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

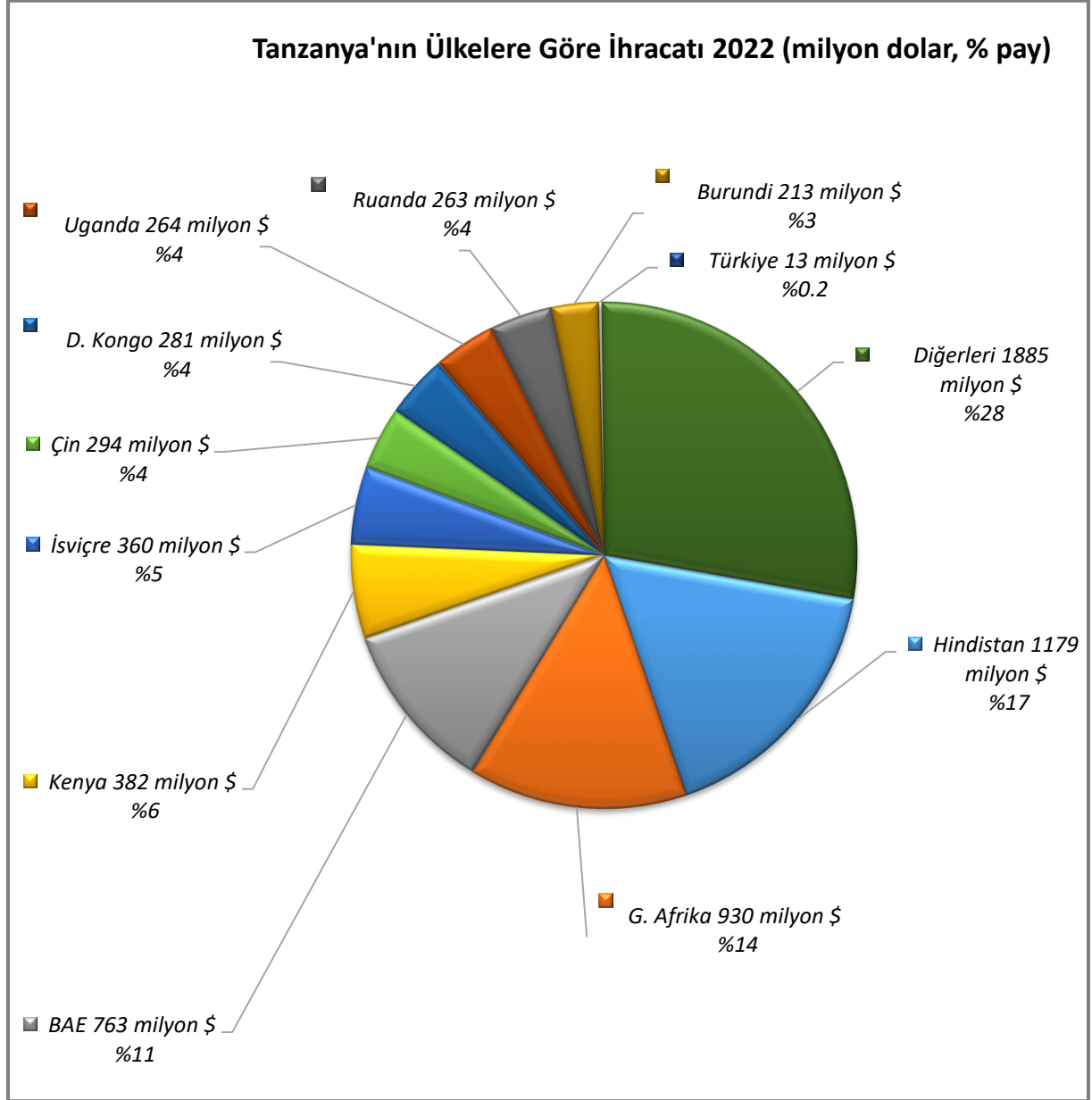

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

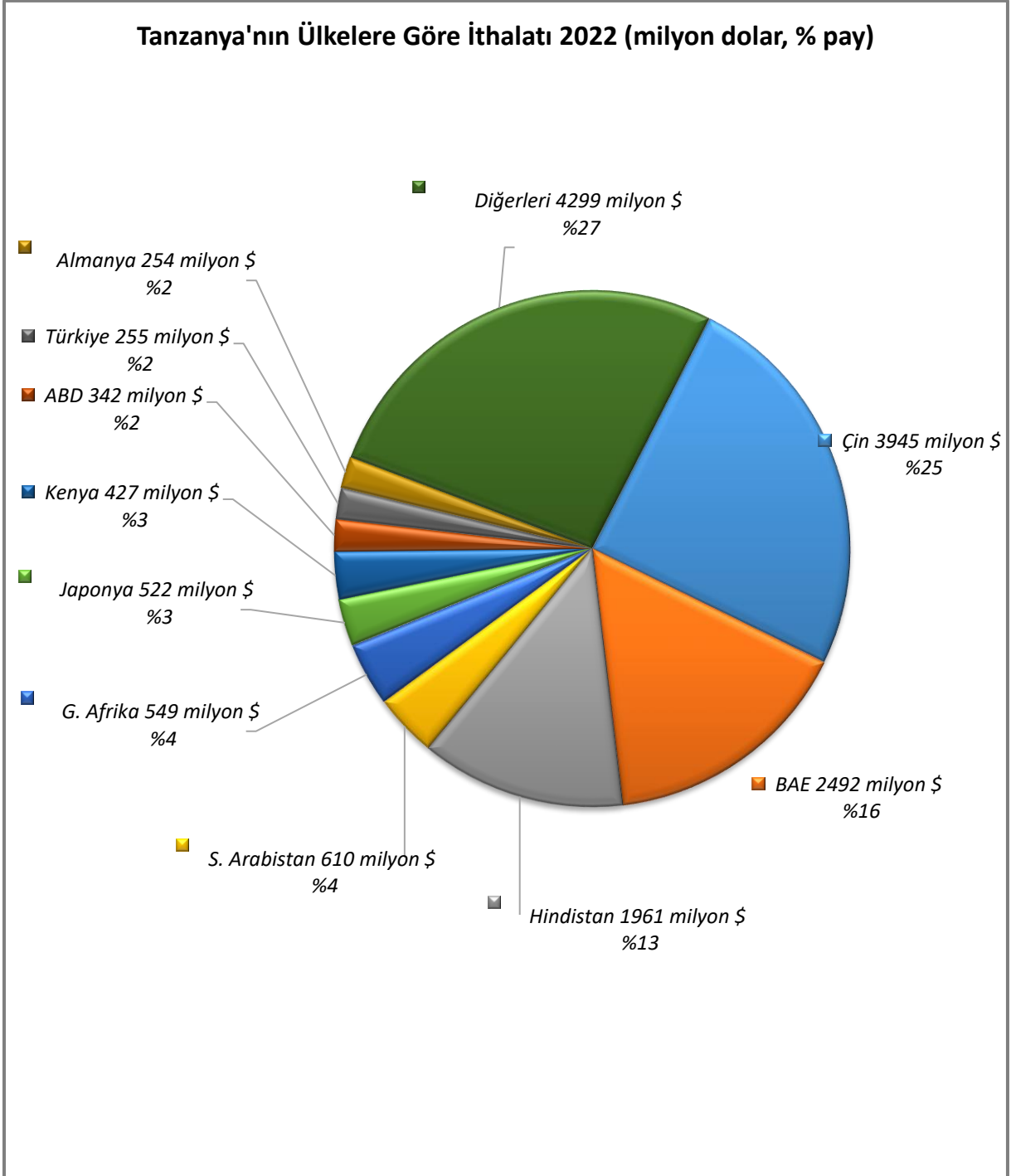
İhracat

Kaynak: Trademap –Tanzanya verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap – Tanzanya verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) göre Tanzanya, 2022 yılında 1 milyar dolar ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 88. sıradadır. [2020-2022 döneminde toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 3 milyar dolar olan Tanzanya, 2022 yılında 2 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoğu ile dünyada 158. sıradadır.

- 2021 yılı insani gelişmişlik endeksine göre dünyada 191 ülke arasında Tanzanya 160. sıradadır. (İsviçre 1., Türkiye 48.) (UN-2023)
- 2023 yılı ekonomik serbestlik endeksine göre Tanzanya, dünyada 176 ülke arasında 83. sıradadır. (Singapur 1., Türkiye 104.) (The Heritage Foundation-2023)
- Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre dünyadaki 141 ülke arasında Tanzanya 117. sıradadır. (Singapur 1. , Türkiye 61.) (World Economic Forum-2023)
- 2020 verilerine göre iş yapma kolaylığı açısından Tanzanya, dünyada 190 ülke arasında 141. sıradadır. (Yeni Zelanda 1. , Türkiye 34.) (Dünya Bankası-2023)

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

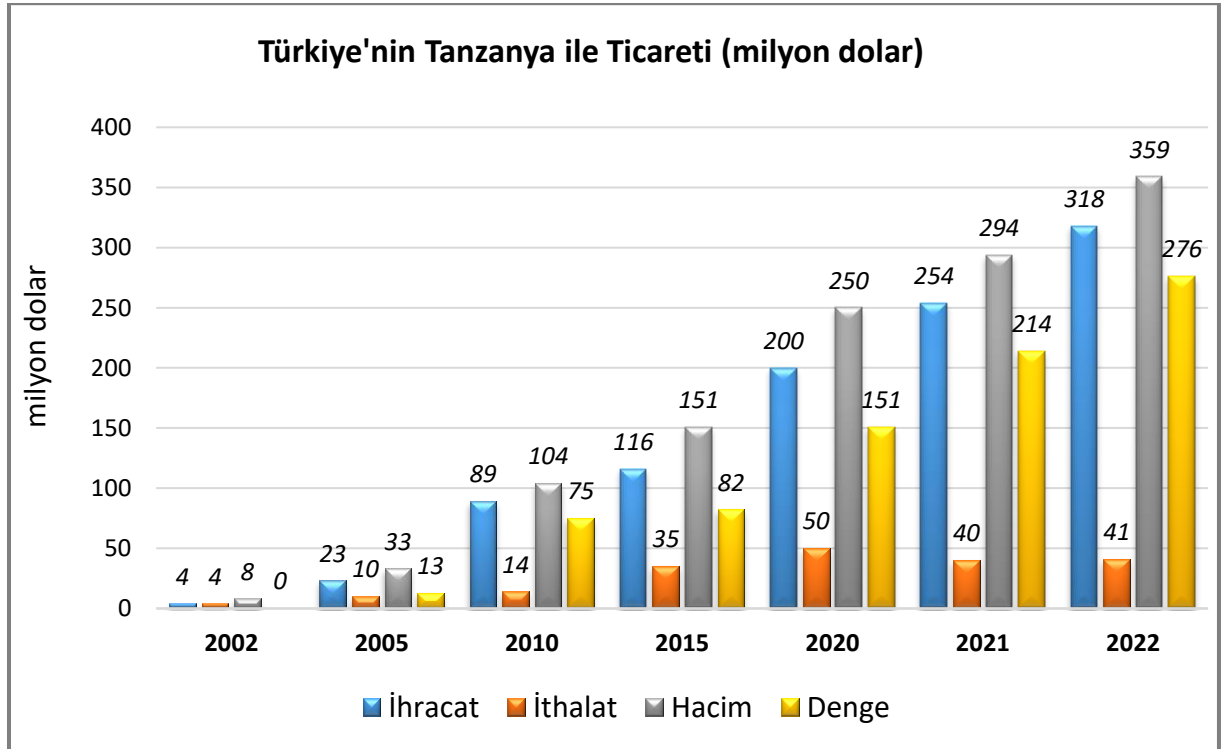
Yaklaşık 56 milyon nüfusu ve yıllık % 7 ortalama büyüme oranıyla Tanzanya, ülkemiz ihracatı için potansiyel olan ve büyüyen bir pazardır.

Tanzanya'ya yönelik ihracatımız, 2020 yılında 200 milyon dolar; 2021 yılında 254 milyon dolar, 2022 yılında ise 318 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin Tanzanya'dan ithalatı 2020 yılında 50; 2021 yılında 40; 2022 yılında ise 41 milyon dolar olmuştur.

Tanzanya'ya 2022 yılında en çok ihracatını gerçekleştirdiğimiz ürünler inşaat demiri, demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb., bulgur, irmik, toprak halinde hububat ve pelletler, makarnalar ve kuskus, sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar, römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları, azotlu mineral veya kimyasal gübreler olarak sıralanmaktadır.

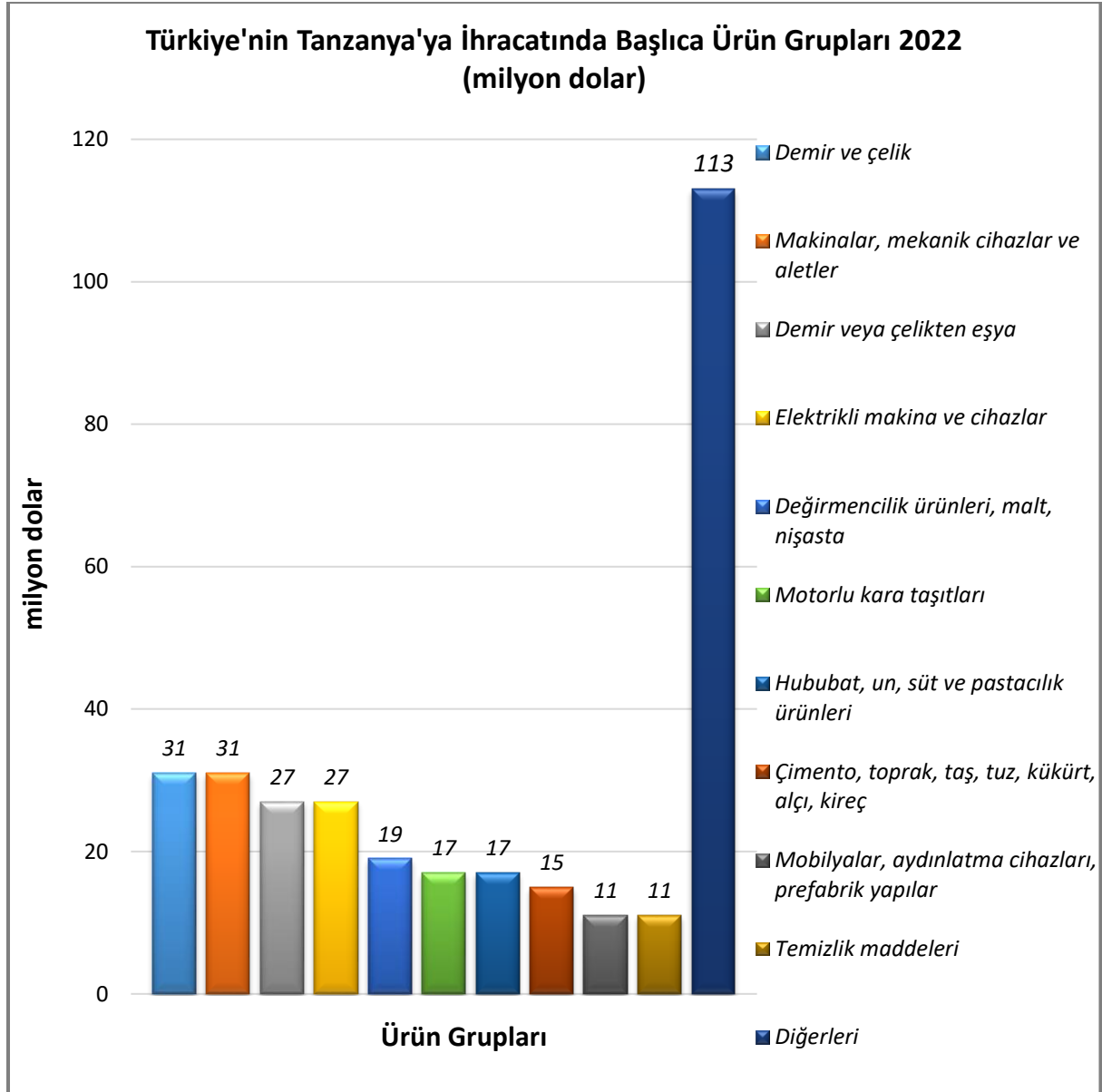
Söz konusu ülkeden 2022 yılında en çok ithalatını gerçekleştirdiğimiz ürünler yaprak tütün ve tütün döküntüleri, rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham), plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar, balıklar (dondurulmuş), sökülecek gemiler, suda yüzen sökülecek diğer araçlardır.

Türkiye-Tanzanya Dış Ticareti

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

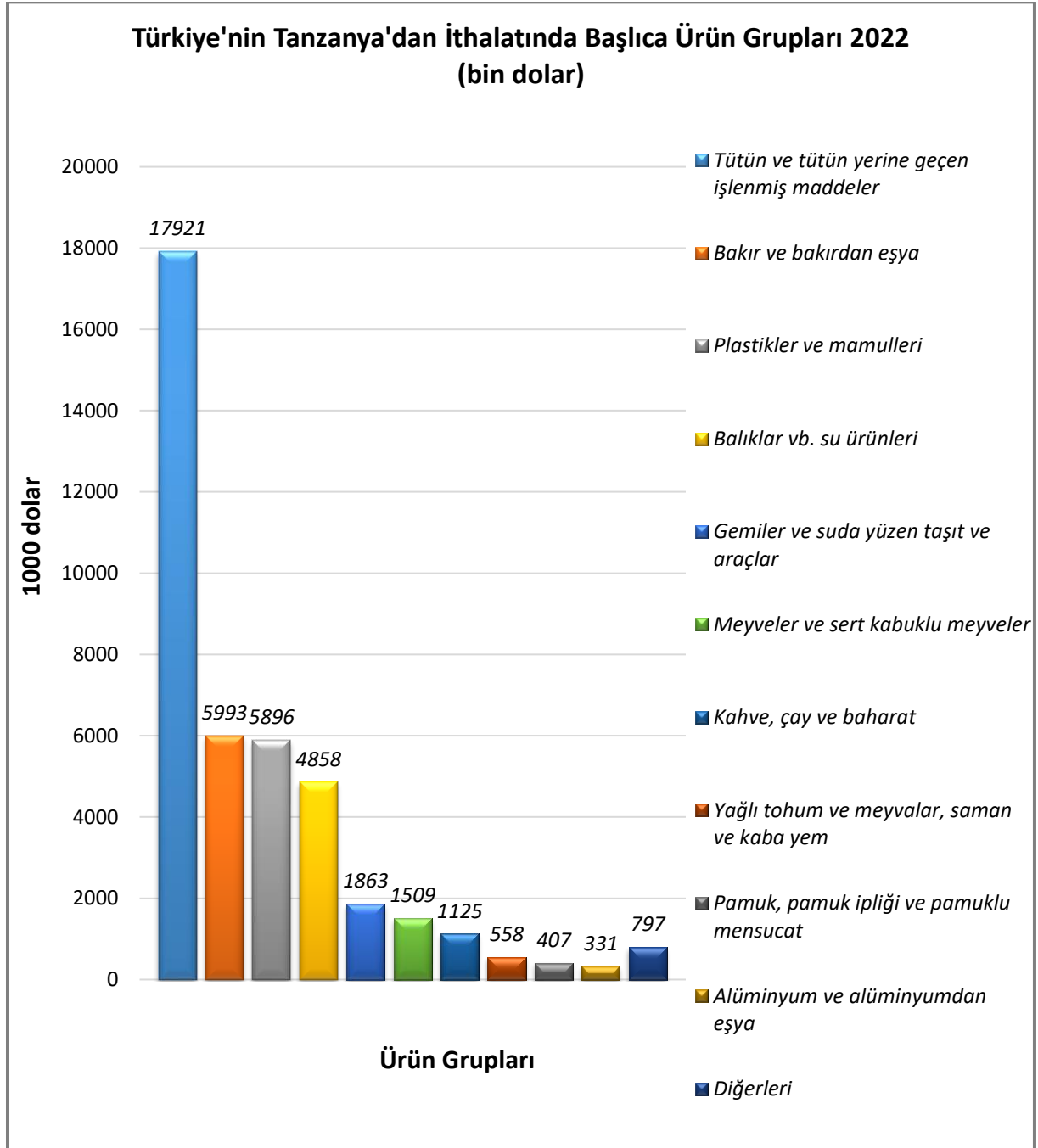
Türkiye'nin Tanzanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Tanzanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:**EK-1: Tanzanya'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			5 984 824	6 390 863	6 824 846	100	6,8
1.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	2 915 914	2 743 130	2 835 094	41,5	3,4
2.	801	Hindistan cevizi, brezilya ve kaju cevizi (taze/kurutulmuş)	364 216	163 945	234 790	3,4	43,2
3.	2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	2 370	19 790	193 592	2,8	878,2
4.	713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	193 136	269 014	183 764	2,7	-31,7
5.	1006	Pirinç	141 993	301 987	183 525	2,7	-39,2
6.	901	Kahve, kahve kabuk ve kapçıkları, içinde herhangi bir oranda kahve bulunup kahve yerine kullanılan ürünler	148 242	171 526	182 945	2,7	6,7
7.	2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	146 576	127 499	178 524	2,6	40
8.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	5 831	13 198	160 360	2,3	1115
9.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	150 928	150 269	148 111	2,2	-1,4
10.	1005	Mısır	23 927	91 546	88 949	1,3	-2,8
11.	304	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	67 072	88 632	79 140	1,2	-10,7
12.	7112	Kıymetli metallerin, kaplamalarının artık ve döküntüleri, artıkları	1 791	191 261	78 013	1,1	-59,2
13.	3103	Fosfatlı mineral veya kimyasal gübreler	56 398	29 090	70 880	1	143,7
14.	2523	Çimento	45 969	46 184	66 194	1	43,3
15.	2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	21 745	40 420	64 392	0,9	59,3

Kaynak: Trademap

EK-2: Tanzanya'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			8 477 673	10 873 264	15 654 447	100	44
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 227 627	2 113 782	3 650 456	23,3	72,7
2.	8701	Traktörler	118 799	179 882	392 026	2,5	117,9
3.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	371 629	357 420	364 986	2,3	2,1
4.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	47 850	85 674	352 024	2,2	310,9
5.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	155 063	335 828	335 169	2,1	-0,2
6.	1001	Buğday ve mahlut	171 368	222 758	333 365	2,1	49,7
7.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	139 786	182 225	302 247	1,9	65,9
8.	8703	Otomobiller	216 079	241 725	284 124	1,8	17,5
9.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	104 377	99 464	274 832	1,8	176,3
10.	3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	91 631	92 049	261 580	1,7	184,2
11.	3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler, vb. (ilk şekilde)	88 276	142 061	229 444	1,5	61,5
12.	7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	103 727	169 628	220 848	1,4	30,2
13.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	105 442	152 921	210 390	1,3	37,6
14.	8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	70 821	141 308	192 220	1,2	36
15.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	130 257	146 228	189 093	1,2	29,3

Kaynak: Trademap

EK-3: Tanzanya'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2020	2021	2022	Pay (% , 2022)	Değişim (% , 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		5 984 824	6 390 863	6 824 846	100	6,8
1.	Hindistan	521 021	1 008 694	1 178 557	17,3	16,8
2.	G. Afrika	1 145 458	916 675	929 576	13,6	1,4
3.	BAE	744 324	1 051 734	762 971	11,2	-27,5
4.	Kenya	227 269	397 225	381 656	5,6	-3,9
5.	İsviçre	858 701	526 945	360 403	5,3	-31,6
6.	Çin	235 605	273 095	293 716	4,3	7,6
7.	D. Kongo	142 241	207 235	280 538	4,1	35,4
8.	Uganda	188 662	314 018	264 204	3,9	-15,9
9.	Ruanda	205 280	277 799	262 537	3,8	-5,5
10.	Burundi	176 981	163 260	212 824	3,1	30,4
11.	Singapur	43 036	139 216	182 982	2,7	31,4
12.	Belçika	122 808	101 398	177 667	2,6	75,2
13.	Hong Kong	126 402	61 302	176 980	2,6	188,7
14.	Vietnam	226 603	102 019	140 858	2,1	38,1
15.	Hollanda	63 574	78 861	117 341	1,7	48,8
...
38.	Türkiye	16 491	22 022	13 269	0,2	-39,7

Kaynak: Trademap –Tanzanya verileri

EK-4: Tanzanya'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2020	2021	2022	Pay (% , 2022)	Değişim (% , 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		8 477 673	10 873 264	15 654 447	100	44
1.	Çin	2 146 938	2 696 194	3 944 644	25,2	46,3
2.	BAE	820 660	1 359 507	2 492 318	15,9	83,3
3.	Hindistan	1 084 452	1 209 518	1 960 586	12,5	62,1
4.	S. Arabistan	341 836	674 117	610 089	3,9	-9,5
5.	G. Afrika	344 212	432 339	548 891	3,5	27
6.	Japonya	374 519	469 006	521 598	3,3	11,2
7.	Kenya	246 642	410 884	426 618	2,7	3,8
8.	ABD	240 106	261 356	341 724	2,2	30,8
9.	Türkiye	223 062	237 476	254 775	1,6	7,3
10.	Almanya	238 343	243 838	254 416	1,6	4,3
11.	G. Kore	125 350	137 317	251 169	1,6	82,9
12.	Belçika	61 393	65 900	241 079	1,5	265,8
13.	Malezya	114 400	111 698	208 487	1,3	86,7
14.	Umman	93 026	221 086	207 936	1,3	-5,9
15.	Hollanda	133 670	94 380	185 524	1,2	96,6

Kaynak: Trademap – Tanzanya verileri

Ek-5: Türkiye'nin Tanzanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% , 2022)	Değişim (% , 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			200 347	253 975	317 720	100	25,1
1.	7214	İnşaat demiri	10 866	21 387	26 971	8,5	26,1
2.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	10 570	13 467	14 663	4,6	8,9
3.	1103	Bulgur, irmik, topak halinde hububat ve pelletler	5 631	7 174	14 338	4,5	99,9
4.	1902	Makarnalar ve kuskus	7 588	8 482	14 257	4,5	68,1
5.	3401	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar	4 682	4 834	10 606	3,3	119,4
6.	8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	9 114	12 820	9 877	3,1	-23
7.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	1 544	6 648	9 405	3	41,5
8.	2102	Maya	5 551	5 342	8 837	2,8	65,4
9.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	2 449	8 787	8 343	2,6	-5,1
10.	2503	Her nevi kükürt (süblime, presipite ve koloidal kükürt hariç)	4 723	2 221	6 534	2,1	194,2
11.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	2 919	4 598	6 160	1,9	34
12.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	4 364	5 614	6 066	1,9	8,1
13.	2836	Karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbomat içeren ticari amonyum karbonat	968	1 874	5 904	1,9	215
14.	8502	Jeneratörler	4 360	3 173	5 792	1,8	82,5
15.	9406	Prefabrik yapılar	147	108	5 722	1,8	5198,1

Kaynak: Trademap –Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Tanzanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% , 2022)	Değişim (% , 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			49 681	39 695	41 262	100	3,9
1.	2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	22 613	15 460	17 921	43,4	15,9
2.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	0	0	4 947	12	0
3.	3915	Plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar	191	407	4 714	11,4	1058,2
4.	303	Balıklar (dondurulmuş)	0	0	4 161	10,1	0
5.	8908	Sökülecek gemiler, suda yüzen sökülecek diğer araçlar	2 138	2 618	1 863	4,5	-28,8
6.	801	Hindistan cevizi, brezilya ve kaju cevizi (taze/kurutulmuş)	213	224	1 211	2,9	440,6
7.	3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler, vb. (ilk şekilde)	0	83	1 182	2,9	1324,1
8.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	329	69	1 046	2,5	1415,9
9.	901	Kahve, kahve kabuk ve kapçıkları, içinde herhangi bir oranda kahve bulunup kahve yerine kullanılan ürünler	105	1 402	986	2,4	-29,7
10.	307	Yumuşakçalar (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış vs.)	79	123	413	1	235,8
11.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	1 832	0	407	1	0
12.	1209	Ekim amacıyla kullanılan tohum, meyve ve sporlar	371	394	399	1	1,3
13.	7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	0	215	331	0,8	54
14.	804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	10	106	292	0,7	175,5
15.	2101	Kahve, çay ve Paraguay çayı hülhasası, esans, konsantreleri ve müstahzarları	0	0	292	0,7	0

Kaynak: Trademap – Türkiye verileri